

MINERALENMANAGEMENT MELKVEEBEDRIJVEN VERBETERD DOOR INVOERING MINAS*Arjan Wisman*

Met de invoering van MINAS in 1998 is een onderscheid ontstaan tussen intensieve en extensieve bedrijven. De intensievere bedrijven waren Minasplichtig, de extensievere waren daar nog even van vrijgesteld. Tussen de groepen bedrijven zijn van 1997 tot en met 1999 duidelijke verschillen in management opgetreden. De melkgift per koe is op de Minasplichtige bedrijven aanzienlijk sterker gestegen (+340 kg) dan op niet-Minasplichtige bedrijven (+75 kg). Ook de oppervlakte cultuurgrond nam sterker toe, waardoor zowel de melkveebezetting als het melkquotum per hectare is gedaald, ondanks het hogere aantal melkkoeien per bedrijf. Ook de jong- en vleesveebezetting liep terug. De intensiteit (gve per hectare) is daardoor meer gedaald dan op de niet-Minasplichtige bedrijven. Samen met een lagere kunstmeststikstofgift per hectare, wisten de bedrijven het stikstofoverschot per hectare terug te dringen tot 275 kg per hectare, hetzelfde niveau als op de niet-Minasplichtige bedrijven. Eén en ander heeft er mede toe geleid dat de toegerekende kosten (zoals veevoer, kunstmest, dierkosten) op Minasplichtige bedrijven sterker zijn afgenomen (tabel 2). De kunstmestgift is van grote invloed op het mineralenoverschot per bedrijf. Vooral melkveehouders met een hoge kunstmestgift kunnen hun mineralenoverschot bijsturen door de kunstmestgift aan te passen. De intensieve melkveebedrijven die in 1999 Minasplichtig waren, zijn daarom ingedeeld in drie groepen naar stikstofgift uit kunstmest in het uitgangsjaar 1997/98. Tussen de bedrijven blijken grote verschillen in het bemestingsniveau in 1997 te bestaan. Op 20% van deze bedrijven lag de kunstmestgift per hectare grasland onder de 250 kg stikstof; op een even grote groep lag die gift boven de 350 kg per hectare. Om een al te hoge heffing te voorkomen hebben de bedrijven met de hoge giften hun bedrijfsvoering het sterkst aangepast. Deze groep wist het mineralenoverschot (exclusief diercorrecties en rekening houdend met voorraadverschillen) ten opzichte van boekjaar 1997/98 met 81 kg per hectare te verlagen. De lage groep heeft het stikstofoverschot slechts met 7 kg verlaagd. Opvallend is het verschil in management en bedrijfsvoering tussen de groepen. Bij vergelijking van de lage stikstofgroep met de hoge stikstofgroep valt onder andere op dat:

- de lage groep de veebezetting sterker heeft laten dalen dan de hoge groep;
- de melkgift per koe op de hoge groep aanzienlijk sterker stijgt;
- de jongveebezetting per 10 melkkoeien op de hoge groep relatief sterker daalt.

Duidelijk blijkt dat de groep met de hoge stikstofgiften in de uitgangssituatie zich het sterkst en meest doelgericht heeft aangepast. De bedrijven blijken door een aangescherpt mineralenmanagement economische voordelen te hebben behaald, in de vorm van een verlaging van de toegerekende kosten per 100 kg melk.

*Tabel 1 Resultaten van gespecialiseerde intensieve melkveebedrijven *), ingedeeld naar hoogte van de stikstofgift uit kunstmest per hectare grasland in 1997/98*

	Stikstofgift uit kunstmest per hectare grasland in 1997/98					
	<250 kg		250-350 kg		>350 kg	
	1999/00	mutatie t.o.v. 1997	1999/00	mutatie t.o.v. 1997	1999/00	mutatie t.o.v. 1997
Aantal bedrijven (%)	21	.	57	.	22	.
Oppervlakte cultuurgrond (ha)	29,4	+0,7	28,1	+1,8	36,0	+1,5
Aantal fosfaat-gve	75	-7	91	0	95	0
Aantal fosfaat-gve per hectare	2,56	-0,29	3,22	-0,23	2,62	-0,13
Melkproductie per melkkoe	7.215	+287	7.703	+288	7.880	+466
Totaal jongvee per 10 melkkoeien	8,0	-0,1	7,9	-0,6	8,8	-0,8
Kg stikstof uit kunstmest per ha grasland	210	+2	254	-39	326	-111
N-overschot in kg per hectare	250	-7	276	-50	286	-81
Bedrijven met Minasheffing (%)	21	.	38	.	19	.
Toegerekende kosten (gulden per 100 kg melk)	20,75	-3,64	21,70	-2,24	20,05	-4,68

*) Zie voetnoot tabel 6

Bron: Bedrijven-Informatienet LEI.

*Tabel 2 Kengetallen per gemiddeld gespecialiseerd melkveehouderijbedrijf *)*

	Niet-Minasplichtige melkveebedrijven		Minasplichtige melkveebedrijven	
	1999/00 (v)	mutatie t.o.v. 1997	1999/00 (v)	mutatie t.o.v. 1997
Oppervlakte cultuurgrond (ha)	38,3	+0,7	30,1	+1,5
Aantal melkkoeien	56,4	+2,9	51,7	+1,5
Aantal fosfaat-gve	75	+1	88	-2
Aantal fosfaat-gve per hectare	1,96	+0,00	2,93	-0,21
Melkquotum per ha voederopp.	10.790	+69	13.007	-364
Melkproductie per melkkoe	7.512	+75	7.665	+340
Jongveebezetting per 10 melkkoeien	8,2	-0,9	8,2	-0,6
Krachtvoer rundvee (kg) per melkkoe	2.117	-123	2.188	-60
Kunstmest-N-gift (kg per ha grasland)	260	-29	261	-46
N-overschot in kg per hectare (mineralenboekhouding)	276	-22	274	-49
Toegerekende kosten (gulden per 100 kg melk)	19,37	-2,22	21,01	-3,28

*) Gebaseerd op bedrijven die de gehele betrokken periode (1997 t/m 1999) in het Bedrijven-Informatienet van het LEI waren opgenomen (constante steekproef)

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Ook opgenomen in:

Rapport 2.01.06 *Gevolgen invoering Minas in 1998 op bedrijfsvoering en economie in de veehouderij.*